

LAUSUNTO

24.5.2021

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Lausuntopyyntö E 55/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto luonnonmukaisen tuotannon kehittämistä koskevasta toimintasuunnitelmasta

Komissio antoi 25.3.2021 tiedonannon luonnonmukaisen tuotannon kehittämistä koskevasta toimintasuunnitelmasta COM(2021) 141 final. Toimintasuunnitelma on osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman (European Green Deal) (COM(2019)) 640 final aloitteita. Pellolta pöytään –strategian (COM(2020) 381 final)) ja EU:n biodiversiteettistrategian vuodelle 2030 (COM(2020) 380 final) tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä 25 prosenttia EU:n maatalousmaasta on luomutuotannon piirissä ja luomutuotantoa lisätään merkittävästi myös vesiviljelyssä.

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto liittyen komission tiedonantoon luonnonmukaisen tuotannon kehittämistä koskevasta toimintasuunnitelmasta.

ETL ry ei pidä luomutuotannolle asetettua prosentuaalista tavoitetta tarkoituksenmukaisena. Maatalousmaan luomuviljelyosuuden yli kaksinkertaistaminen on kunnianhimoinen tavoite, joka ei näkemyksemme mukaan perustua vastaavaan kysynnän kasvuun elintarvikeketjussa.

ETL toteaa, että luomutuotannon lisäämisen tulisi ensi sijassa perustua markkinaehtoisuuteen sekä luomutuotteiden kysyntärakenteen ymmärtämiseen. Elintarvikemarkkinoille ei tulisi luoda häiriötä yhden tuotantotavan mukaisesti tuotettuja elintarvikkeita voimakkaasti suosivilla toimenpiteillä. Jos Suomessa ja koko EU:n alueella tullaan hallinnollisin toimin lisäämään luomutuotteiden tarjontaa, on samalla huomioitava markkinavaikutukset. Tuotannon tulee kasvaa ensi sijassa kysyntävetoisesti.

Elintarviketeollisuusyritykset lisäävät luomuelintarvikkeiden tarjontaa kysyntää vastavasti, ja ovat jo nyt ottaneet valikoimiinsa melko kattavasti myös luomutuotteita. Kehitys edellyttää, että yritys voi saada luomutuoteryhmästä ja sen jalostusarvon nostamisesta lisäarvoa markkinoilla, ja sekä kysyntä että raaka-aineen saatavuus ovat ennakoitavissa.

Myös vientinäkymiä on monissa tuoteryhmissä, mutta on huomioitava myös luomun melko runsas tuontipaine, sekä tarjonnan lisäys kaikissa Euroopan uusien EU-tavoitteiden kautta.

EU:n ohjelmaehdotuksessa onkin mainittu kysyntää lisäävät toimenpiteet, mutta markkinaherkkyiden tuntien ETL pitää tärkeänä, että luomua edistävissä toimin edetään vähitellen ja vaikutuksia koko ajan tarkkaillen.

Luomun osuus elintarviketuotannon arvosta on edelleen melko vaatimaton huolimatta luomualan vahvasta esilläolosta. Laajapohjaisesti laaditussa Suomen ruokatuotannon ja innovoinnin strategiassa vuosille 2021-2035 luomu mainitaan ainoastaan alkutuotantoa käsittelevässä luvussa (sivu 6) kaksi kertaa: *Luomutuotanto on vähäistä, mutta kasvamassa. Vuonna 2019 tuotetusta maidosta 3 %, lihasta 1 % ja viljoista 3,6 % tuli luomutuotannosta.*

<https://www.vttresearch.com/sites/default/files/pdf/publications/2021/Suomen-ruokatutkimuksen-ja-innovoinnin-strategia-2021-2035.pdf>

Suurimpana luomuun liittyvänä haasteena ETL näkeekin kuluttajakysynnän tason ja epävarmuuden sen kasvutahdista ja riippuvuuden ostovoimasta. Luomun osuus vähittäiskaupassa on toistaiseksi vain 2,6 % ja se kasvaa melko maltillisesti 10 % vuodessa.

ETL ymmärtää komission ohjelmassa esitetyn luomun noususuuntauksen ja tukee suuruusluokaltaan oikeasuhteisia tukitoimia luomun edistämiseksi. Luomutuotteet ovat maataloille ja jalostaville yrityksille myös mahdollisuus vastata uuteen kysyntään ja luoda uutta markkinaa ja lisäarvoa.

Myös tavanomaista maatalous- ja elintarviketuotantoa pidetään meillä vastuullisena ja ympäristömyötäisenä, mikä on osaltaan hillinnyt luomun kasvua. Green Deal:iin liittyvässä Farm to Fork strategiassa huomioidaan erityisesti elintarvikejärjestelmän ympäristönäkökohdat, ja niihin tullaan panostamaan jatkossa kaikkea tuotantoa koskien. Tämä huomioiden luomun tukemiseen laitettavat uudet tutkimuspanokset ja muut tukitoimet eivät saa heikentää tavanomaiseen, ja selvänä valtavirtana säilyvään, maatalous- ja elintarviketuotantoon sijoitettavia kehityspanostuksia. Erityisesti myös kansainvälinen kilpailukyky ja tuotteiden avoin rajat ylittävä kauppa on huomioitava tässä yhteydessä.

Luomulla on myönteinen merkityksensä myös tavanomaisen tuotannon jatkuvana ”haastajana” tuotantotapa-asioissa, mikä näkökulma onkin EU:n tuoreessa toimintasuunnitelmassa nyt tuotu hyvin esiin. ETL pitää hyvänä, että eri tuotantomuodot kilpailevat positiivisesti keskenään, ja kuluttajille tarjotaan heidän haluamiaan vaihtoehtoja myös erilaisia tuotantotapoja koskien.

ETL pitää myönteisenä kehityksenä sitä, että peltopinta-alan lisäksi ja sen ohella toimenpideohjelmassa puhutaan aiempaa enemmän myös luomutuotannon tehokkuudesta ja satotasojen kehittämisestä. Tämä edesauttaa kulutuksen kasvumahdollisuuksia tuotannon vakiintuessa ja varmentuessa. Myös luomuelintarvikkeiden jalostusarvon nousu on edellytys kulutuksen kasvulle, mikä parantaa elintarviketeollisuuden mahdollisuuksia kannattavaan luomuliiketoimintaan.

Tuotannon lisääntyminen edellyttää myös järkevästi asetettuja ja toteutettavissa olevia ehtoja luomutuotannon kriteereissä; sekä viljelyssä että tuotteiden raaka-ainekoostumuksissa ja jalostusprosesseissa. Tuotannon kasvua haastavat esimerkiksi yhä tiukemmat ehdot mm. siemen- ja muulle lisäysaineistoille, eräille rehuraaka-aineille sekä kiertäysravinteille.

Vesiviljelyssä Suomen tiukat ympäristövaatimukset suoranaisesti estävät luomumääräysten mukaisen rehun käytön, sillä rehun koostumukseen tulee liikaa fosforia ja siten

lupien ominaiskuormitusrajat ylittyvät. Siten ainakaan toistaiseksi kansalliseen luomuhjelmaan ei ole realistista asettaa kovin suuria tavoitteita tai vastaavasti panoksia-kaan.

ETL esittää, että Suomeen pitää löytää ratkaisu, jolla mahdollistetaan metsämarjojen keruu luomuna laajemmin kuin nykyään. Keruualueiden kartoituksesta ja järjestelyistä ei tule muodostua niin suuria kustannuksia yrityksille, että se käytännössä estää luomukeruualueen hyödyntämisen.

Yhteenvedona ETL katsoo, että EU:n luomuhjelmassa ja sitä kansallisesti toimeen pantaessa tulisi tukea kuluttajakysynnän kasvua maltillisesti ja toimenpiteiden vaikutuksia seuraten, ja sitä kautta lisätä koko toimitusketjun mahdollisuuksia kannattavaan luomutarjontaan.

Kunnioittavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Mika Lallo', with a long, sweeping horizontal line extending to the right.

Mika Lallo
toimitusjohtajan varamies